

С. Т. Полторак,
к. пед. н., професор, м. Київ

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕФОРМУВАННЯМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

S. Poltorak,
PhD in pedagogical sciences, Full Professor, Kyiv

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION CONCERNING REFORMING OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE

У статті здійснено вдосконалення механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України. Зокрема проаналізовано існуючі механізми державного управління реформуванням Збройних Сил України. Виділено ключові напрями подальшого розвитку механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України.

The improvement of public administration concerning the reforming of the armed forces of Ukraine is suggested in the article. In particular, the analysis of the existing mechanisms of public administration concerning the reforming of the armed forces of Ukraine is carried out. The key areas for further development of the mechanisms of public administration of reforming of the armed forces of Ukraine are highlighted.

Ключові слова: механізми, державне управління, реформування, Збройні Сили України; розвиток.
Key words: mechanisms, public administration, reforming; armed forces of Ukraine, development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сучасному етапі механізми державного управління реформуванням Збройних Сил України відіграє ключову роль у забезпеченні національної безпеки країни. Державне управління реформуванням Збройних Сил України дозволить оптимізувати застосування усіх видів ресурсів, що використовуються для забезпечення національної безпеки України, забезпечити належне функціонування Збройних Сил України та вдосконалити процеси їх контролю. Вищезазначене обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

За нинішніх умов проблеми реформування збройних сил досліджувалися багатьма науковцями, зокрема, такими, як: О.Д. Бакланов [1], В.М. Бегма [2; 3], В.М. Чумак [4] та ін.

Проте питання вдосконалення механізмів державного управління реформуванням збройних сил досі залишаються недостатньо дослідженими.

МЕТА СТАТТІ

Метою роботи є вдосконалення механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України.

Для досягнення поставленої мети в роботі потрібно поставити та вирішити такі завдання:

- проаналізувати існуючі механізми державного управління реформуванням Збройних Сил України;
- виділити ключові напрями подальшого розвитку механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Перш за все необхідно проаналізувати результативність існуючих механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України. У цьому контексті необхідно врахувати недоліки, що були присутні при реалізації програми реформування на основі Стратегічного оборонного бюлетеня 2004 року. У свою чергу, на основі Стратегічного оборонного бюлетеня була розроблена деталізована Державна програма розвитку Збройних Сил України на 2006—2011 роки. Ця програма була розроблена на основі системи оборонного планування, яка, в свою чергу, була побудована відповідно до стандартів НАТО. Однак, незважаючи на системний підхід і якісну підготовчу роботу, якість реформ була незадовільною. Основними причинами були подібної ситуації була неввірна оцінка бюджету і нескординованість управлінських реформами [1].

Відповідно, першим кроком оптимізації процесів державного управління реформуванням Збройних Сил України стало затвердження у кінці лютого 2017 року Положення про Комітет реформ Міністерства оборони України, перше установче засідання якого відбулося, відповідно, на початку березня 2017 року.

Зазначене Положення визначило Комітет в якості консультативно-дорадчого органу при Міністрі Оборони України. Завдання Комітету реформ Міністерства оборони України розповсюджуються від управління реформами Збройних Сил України та відповідних концепцій до контролю. Структура Комітету реформ Міністерства оборони України виглядає так, як показано на рисунку 1.

Що стосується підкомітетів Комітету реформ Міністерства оборони України, то їх налічується сім (рис. 2) [2].

У кожному підкомітеті створено робочі групи з конкретних питань. До складу робочих груп входять співробітники Міністерства Оборони України, представники Ради волонтерів та представники Проектного офісу. У деяких робочих групах також працюють іноземні експерти. Чисельність робочих груп в середньому сягає близько 10 осіб. У складі груп присутнє рівне співвідношення цивільних та військових осіб виходячи з того, що

рішення Комітету приймаються шляхом голосуванням присутніх на засіданні членів. Засідання Комітету є відкритими для преси і повинні проходити не рідше одного разу в квартал. Для засідань робочих груп подібна відкритість не є передбаченою.

Зокрема в межах засідання Комітету було здійснено обговорення конкретних заходів щодо реалізації дорожньої карти реформування оборонного відомства. Так, до 2018 року планується завершення реформування Міністерства Оборони України та Генерального Штабу Збройних Сил України. Відповідно, до 2018 року 90% підрозділів повинні відповідати стандартам НАТО і повністю має бути завершено реформування оперативного та повітряного командування. До 2020 року планується

Рис. 1. Структура Комітету реформ Міністерства оборони України

Рис. 2. Підкомітети Комітету реформ Міністерства оборони України

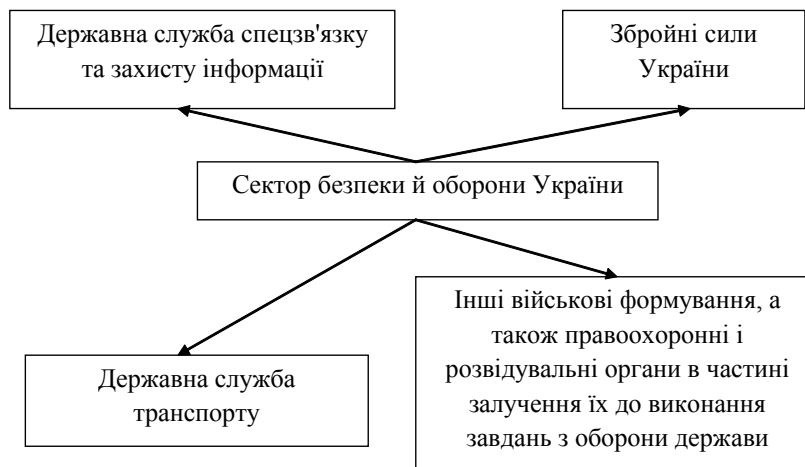

Рис. 3. Сектор безпеки й оборони України

ся створити систему управління, адаптовану до критеріїв НАТО і провести реформування підрозділів тактичного рівня. Основним документом, що визначатиме процес реформування, повинен стати Стратегічний оборонний бюлетень. Цей документ містить не лише основи реформування Міністерства Оборони України та Генерального Штабу Збройних Сил України, а й у цілому сил оборони.

До сектору безпеки й оборони України входять складові показані на рисунку 3 [2].

У Стратегічному оборонному бюлетені визначено п'ять ключових напрямів:

- формування єдиної системи оборонного командування на базі принципів і стандартів НАТО;
- військове планування та управління ресурсами;
- розвиток необхідних оборонних можливостей;
- реформування системи логістики та забезпечення;
- професіоналізація Збройних Сил України, перехід на контрактну армію та створення резерву.

Кожна з цих цілей містить у собі допоміжні завдання оперативного рівня. Така структура організована для того, щоб забезпечити прозорість і підзвітність реформ. Реалізація кожної стратегічної мети залежить від досягнення допоміжних завдань. Організаційна структура органу, орієнтованого на управління реформами, повинна бути побудована відповідно. Так само мають бути передбачені механізми узгодження реформ усіх складових сил оборони.

При цьому необхідно зазначити, що важливою стратегічною метою є інтеграція операцій Міністерства Оборони України та Генерального Штабу Збройних Сил України для уточнення функцій і усунення дублювання.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, у результаті виконання цього дослідження було отримано такі висновки:

1. Аналіз існуючих механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України дозволив зазначити, що попереднім спробам реформування Збройних Сил України притаманна достатня кількість недоліків, зокрема, стосовно невірної оцінки бюджету і нескординованість управління реформами.

2. Серед ключових напрямів подальшого розвитку механізмів державного управління реформуванням Збройних Сил України доцільно виділити такі: формування єдиної системи оборонного командування на базі принципів і стандартів НАТО; військове планування та управління ресурсами; розвиток необхідних оборонних можливостей; реформування системи логістики та забезпечення; професіоналізація Збройних Сил України, перехід на контрактну армію та створення резерву.

Література:

1. Бакланов О.Д. Отечественный военно-промышленный комплекс и его историческое развитие / О.Д. Бакланов, О.К. Рогозина. — М.: Об-во сохранения лит. наследия, 2013. — 792 с.
2. Бегма В.М. Військово-технічна та оборонно-промислова політика України в сучасних умовах: Аналітична доповідь / В.М. Бегма, О.О. Сверхунів. — К.: НІСД, 2013. — 112 с.
3. Бегма В.М. Оборонно-промислові комплекси України та Росії: співробітництво, партнерство, конкуренція / В.М. Бегма. — К.: НІУРВ, 1998. — 192 с.
4. Чумак В.М. Україна і світовий ринок озброєнь / В.М. Чумак, В.М. Бегма, А.Ф. Кукин. — К.: НІСД, 1997. — 155 с.

References:

1. Baklanov, O. D. and Rohozyna, O. K. (2013), *Otechestvennyj voenno-promyshlennyj kompleks y eho ystorycheskoe razvytye* [Domestic military industrial complex and its historical development], Moscow, Russian Federation.
 2. Begma, V. M. and Sverhunov, O. O. (2013), *Vijs`kovo-texnichna ta oboronno-promy`slova polity`ka Ukrainy` v suchasny`x umovax* [Military and technical and defensive and industrial policy of Ukraine in modern conditions], NISD, Kyiv, Ukraine.
 3. Begma V. M. (1998), "Oboronno-promy`slovi kompleksy` Ukrainy` ta Rosiyi: spivrobotny` czstvo, partnerstvo, konkurenciya" [Defense industry complexes of Ukraine and Russia: cooperation, partnership, competition], NIURV Kyiv, Ukraine.
 4. Chumak V. M. Behma, V.M. and Kukyn, A. F. (1997), "Ukrayina i svitovy`j rynek ozbroyen`" [Ukraine and world market of arms], NISD, Kyiv, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 23.05.2017 р.*